

Varga, A.:

Ujabb adatok a Cserhát puhatestü faunájához - Neue Beiträge zur Molluskenfauna des Cserhát-Gebirges

Az 1973-as cserháti gyűjtéseim eredményét foglalom össze, ezek tapogatódzó jellegük, célom volt, hogy a hegység különböző pontjain gyűjtsek és ennek alapján egy áttekintő képet alkossak a terület faunájáról. Eddig 81 fajt mutattam ki a Cserhátból, ezeket már részben publikáltam, további nyolc faj előfordulása bizonyításra szorul, ezeket előző két dolgozatomban /1973; kézirat/ az irodalomból vettetem át. - *Lymnaea palustris*, *Arion hortensis*, *Limax maximus*, *Helicigona arbustorum*: Mikszáth, Gy./1931/: Adatok a Börzsöny-hegység és a Nagyszál Molluska-faunájának ismeretéhez. Állatt. Közlem. 28:41-49. - *Arion subfuscus*, *Deroceras laeve*, *Lehmannia marginata*, *Pisidium milium*: Rotarides, M./1948/: Malakofau-nistische Notizen II. Fragm. Faun. Hung. 11:77-82.

Anyag: a Gyöngyösi Mátra Muzeum Mollusca gyűjteményében.

Lelőhelyek felsorolása: 1. Apc: Szuha patak völgye a 21-es műutnál /1974.02.1./ 2. Bablevespuszta: patakvölgy /1973.09.9./ 3. Bánktól keletre a Lókos-patak völgye a műut mellett /1973.04.1./ 4. Buják: Honvéd-üdülő, Bujáki-patak völgye/1973.09.28./ 5. Buják: Selyemrét /1973.04.1./ 6. Csengerházától délre lévő dombok a Szentkuti ut mellett /1973.10.29./ 7. Cserháthaláp: Fekete viz partja /1973.10.31./ 8. Érsek vadkerti környéke, nedves terület, moha közül /1973/. Az érsek-vadkerti általános iskola biológiai szakkörének gyűjtése, vezetőtanár: Antal Gusztáv. Segítségüket ez uton köszönöm meg. 9. Kisterenye: a 21-es műut melletti sámos tó iszapjából/1973.10.29./ 10. Nagybátony: a Szentkuti-patak völgye a 21-es műut közelében /1973.10.29./ 11. Szanda: Perespuszta, Antal-

forrás környéke /1973.lo.31./ 12. Szandai várrom: a vár sziklás részei /1973.lo.30./ 13. Szandai várrom közelében: oszlopos andezitkibukkanás mellett /1973.lo.30./ 14. Szandaváraljától 5 km-re a Becske-Magyarnádor utelágazás előtt, a Szandaváraljai patak és völgye /1973.lo.31./ 15. Mint az előző: a Szandaváraljai patak hordaléka /1973.lo.31./ 16. Szentkut: sásos, kákás, nedves rét a falu mellett /1973.lo.29./ 17. Szentkut: Szentkuti patak hordaléka a Szent István forrástól É-ra /1973. lo.29./ 18. Szentkut: a Szentkuti patak vizéből a Szent István forrás közelében /1973.lo.29./ 19. Szentkut: Szentkuti patak völgye a Szent István forrástól É-ra./1973. lo.29./ 20. Szentkut: Szent István forrás /1973.lo.29./ 21. Szentkut: Szent István forrás környéke /1973.lo.29./.

A gyűjtött fajok jegyzéke: a fajok neve után a lelőhelyek sorszámát, mig zárójelben a gyűjtött egyedek számát tüntettem fel.

1. *Viviparus acerosus* /Bourg./: 1/28/.
2. *Valvata piscinalis* p. /O.F.Müll./: 1 /juv./.
3. *Bythinella austriaca* /Fraunf./: 20/1/.
4. *Bithynia tentaculata* /L./: 1/3/.
5. *Carychium tridentatum* /Risso/: 8/30/; 17/296/.
6. *Lymnaea stagnalis* /L./: 1/töredék/.
7. *Lymnaea truncatula* /O.F.Müll./: 16/4/.
8. *Lymnaea peregra* /O.F.Müll./: 4/1/; 14/több példány/.
9. *Planorbarius corneus* /L./: 1/3/.
10. *Planorbis planorbis* /L./: 1/1/.
11. *Cochlicopa lubrica* /O.F.Müll./: 1/2/; 3/53/; 4/1/; 8/9/; 14/2/; 16/10/; 17/32/; 21/1/.
12. *Cochlicopa lubricella* /Porro/: 3/28/; 5/1/; 6/5/; 12/10/; 13/1/; 17/28/.
13. *Columella edentula* /Drap./: 17/24/; 19/1/.
14. *Truncatellina cylindrica* /Fér./: 3/39/; 5/2/; 6/1/; 12/6/; 13/3/; 17/22/.
15. *Truncatellina claustralnis* /Gredl./: 12/2/; 13/2/.
16. *Vertigo pusilla* /O.F.Müll./: 17/3/.

17. *Vertigo antivertigo* /Drap./: 8/2/.
18. *Vertigo mouliniana* /Dupuy/: 8/3/; Szigethy, A./1973/: Veresegyházáról említi. Érsekvadkerttől É-ra és ÉNY-ra lévő vizenyős területekről a lelőhelyek sora várható.
19. *Vertigo pygmaea* /Drap./: 1/3/; 3/5/; 8/3/; 13/5/; 17/34/.
20. *Vertigo alpestris* /Alder/: 12/3/. A Bükk több pontjáról ismert, állatföldrajzilag fontos összekötőkapocs az Északi és Dunántúli Középhegység között ez az elszigetelt cserháti előfordulás.
21. *Orcula dolium* /Brug./: 12/10/; 13/2/.
22. *Orcula dolium* /Drap./: 12/11/; 13/3/. A Bükkben általánosan elterjedt. A Cserhátot a Naszály felől közelíti meg. A Mátrából eddig nem ismert.
23. *Abida frumentum* /Drap./: 3/3/; 12/2/; 13/1/; 17/4/.
24. *Pupilla muscorum* /L./: 1/13/; 3/8/; 6/11/; 14/1/; 17/több/.
25. *Pupilla triplicata* /Studer/: 12/7/.
26. *Vallonia pulchella pulchella* /O.F.Müll./: 1/29/; 3/100/; 5/1/; 6/44/; 8/12/; 12/13/; 13/15/; 14/11/; 16/4/; 17/166/.
27. *Vallonia pulchella enniensis* /?//Gredl./: 9/4/. Az anyagot a müut melletti árokszerű tavacska iszapjából mostam ki, kissé kopott példányok. Összehasonlitva a Garadna /Bükk/ és a Zagyva hordalékából /Pásztó/ származó, enniensishez hasonló alakokkal, azokhoz rendkívül közelállónak találtam. A példányok vagy erősen kopott enniensisek, vagy a pulchella szélsőséges megjelenési formái, amelyeket átmeneti alakként értékelek. Az Északi Középhegység területén előforduló enniensis populációk közül tipusosnak csupán az Ujmássáról /Bükk/ származó példányokat találtam.
28. *Vallonia costata* /O.F.Müll./: 1/18/; 3/246/; 6/24/; 12/17/; 13/9/; 14/15/; 17/127/.
29. *Acanthinula aculeata* /O.F.Müll./: 17/40/.
30. *Chondrula tridens* /O.F.Müll./: 6/8/; 17/6/.

31. *Ena obscura* /O.F.Müll./: 12/2/; 13/1/; 17/34/; 20/1/; 21/10/.
32. *Zebrina detrita* /O.F.Müll./: 17/2/.
33. *Cochlodina cerata* /Rossm./: 12/6/; 13/4/.
34. *Cochlodina laminata* /Montagu/: 4/1/; *Cochlodina* sp. juv. 5/1/; 17/24/; 21/9/.
35. *Clausilia dubia* /Drap./: 12/5/; 13/1/.
36. *Laciniaria biplicata* /Montagu/: 12/7/; 13/37/.
37. *Balea perversa* /L./: 12/2/; 13/13/. Középső cserháti előfordulása hézagpótlás, hiszen a Medves - Pilis hegység közötti területről eddig még nem került elő. A salgóvári elszigetelt előfordulása nem lehet egyedülállás, a további gyűjtésekkel minden valószínűség szerint elő fog kerülni a Karancs és a Medves többi bazaltkibukkanásáról ill. feldarabolódott bazalttakarójáról.
38. *Succinea oblonga* /Drap./: 1/23/; 2/1/; 4/1/; 8/12/; 9/1/; 14/6/; 16/36/.
39. *Succinea elegans* /Risso/: 3/1/; 14/1/; 16/2/.
40. *Cecilioides acicula* /O.F.Müll./: 1/1/; 3/3/; 17/1/.
41. *Punctum pygmaeum* /Drap./: 17/54/; 21/3/.
42. *Discus perspectivus* /Mühlf./: 13/4/.
43. *Vitrina pellucida* /O.F.Müll./: 1/2/; 6/20/; 12/3/; 13/10/; 17/17/.
44. *Zonitoides nitidus* /O.F.Müll./: 1/4/; 8/11/; 14/1/; 16/11/.
45. *Vitre a diaphana* /Studer/: 11/2/; 17/209/.
46. *Vitre a contracta* /Westerlund/: 17/241/; 21/2/.
47. *Aegopinella minor* /Stabile/: 11/1/; 12/11/; 13/1/; 17/94/; 19/1/; 21/2/.
48. *Oxychilus glaber* /Studer/: 12/1/; 17/5/; 20/1/.
49. *Oxychilus inopinatus* /Ulicny/: 17/4/.
50. *Daudebardia rufa* /Drap./: 12/2/; 17/4/.
51. *Daudebardia brevipes* /Drap./: 11/1/; 18/1/; 21/2/.
52. *Euconulus fulvus* /O.F.Müll./: 17/38/.
53. *Bradybaena fruticum* /O.F.Müll./: 3/2/.
54. *Helicella obvia* /Hartm./: 3/3/; 6/31/; 10/1/; 17/7/.

55. *Monacha cartusiana* /O.F.Müll./: 1/9/; 3/10/; 17/1/.
 56. *Perforatella rubiginosa* /A.Schmidt/: 1/2/; 8/8/.16/25/.
 57. *Perforatella incarnata* /O.F.Müll./: 4/3/.
 58. *Trichia hispida* /L./: 3/22/; 14/30/.
 59. *Euomphalia strigella* /O.F.Müll./: 4/1/; 13/1/; 17/12/;
     19/4/; 20/5/; 21/25/.
 60. *Helicodonta obvoluta* /O.F.Müll./: 17/5/mind juv.
 61. *Cepaea vindobonensis* /Fér./: 3/5/; 4/1/; 6/23/; 12/1/;
     17/1/; 21/6/.
 62. *Helix pomatia* /L./: 1/6/; 3/1/; 6/4/; 7/1/; 21/13/;
 63. *Pisidium* sp.: 8/4/; 14/1/; 17/5/; 18/6/ .

Irodalom: Soós,L./1955-1959/: Mollusca-Puhatestüek.In:
 Székessy: Magyarország Állatvilága /Fauna Hungariae/ 19:
 pp.32,80,158. Budapest. - Varga,A./1973/: Adatok a Cserhát
 puhatestü faunájához. Soosiana. 1:53-58. - Varga,A./kézirat/:
 Adatok a Keleti-Cserhát puhatestü faunájához.

Zusammenfassung: Der Verfasser gibt einen Überblick über
 seine malakologische Sammeltätigkeit im Cserhát-Gebirge 1973.
 Er bespricht 62 Arten von 21 Fundorten /ohne *Pisidium* sp./.
 Manche Arten sind Neunachweise für den zentralen Teil des
 Gebirges. Aus dem Cserhát-Gebirge sind bisher insgesamt 81
 Arten nachgewiesen, weitere 8 Arten /in der Literatur ge-
 meldet/ müssen erst bestätigt werden.

.....

Bandsilain!

Elerereit ar e-betrü
himandaisait.

7. IX. 10.

Öalleh R. Band.